

ኤርትራውያን አቅሽቲ ትግራይ ትግርኛ ከማዓልኩም?

ጌታቸው ረዳ (Ethiopian Semay)

Novemeber 15/2020

እዚ ኣብታሕቲ እትሪሎም ዘለኹም 'ኤርትራዊ መንእሰይ' ቀሺ "ማርቆስ ደባስ" ይባሃል። ኣብ'ቲ ናይ ለማቕነ ኣብ መሬት ትግራይ ዝካየድ ዘሎ ውግእ "ዑሉል" ናይ ኢጋዳዊያን ፖለቲካ ትግራይ ትግርኛ ሰባኺ ኩይኑ ዝራኣይ ዘሎ ናይ ኤርትራ ተዋህዶ ሃይማኖት ቀሺ እዩ። ናይ'ዚስ ድማ ከምቶም ኣያታቱ ከም መሳልም ገይሮም ኩምራ እምኒ ዝድርብዩሉ ሓሰር ፖለቲካ ኣብ ዘመነ ምኒሊኽ ደው ኣይበለን። ናይ'ዚ ንበይኑ እዩ። ናብ ቅሽና ክኣቱ እንከሎ ብዘበን ንእስነቱ ፖለቲካ ዘይጸገበ ሰይጣን ኣብ'ታ ቆቢዑ ግዲ ተሓቢኡ "ንድሕሪት 600 ዓመት ናብ ዘመነ ዘርአ ያዕቆብ ተመሊሱ ሓዊ እንትጉድ ኣብ ዩቱብ ዝዘርጋሓ "ድምጺ ተዋህዶ" "ህጹጽ መልእኽቲ፡-ንተጋሩን ኤርትራውያንን ብቐሺ ማርቆስ ደባስ" እትብል ክሰትምዑዎ ኢኹም።

ኣብ ውሽጢ ትግራይ ብዙሕ ቋንቋ ከምዘሎ ረሲዑ ብዛዕባ ትግርኛ ክዛረብ ከሎ ክንዕወት ኢና እትብል ብ ቪ ቬፕ (V shape) ዝጭርሓ ዘለዎ ክለተ ኣጸብዕቱ ወንጢሑ "ተጋሩ በቋንቋኦም ብትርግርኛ ክይማሃሩን ክይጸሕፉን ተኣጊዶም እንዳበለ ክሰብኽ እንተሎ "ዝተሰሓለ ካድረ ወያነ" እምበር ቀሺ ኣይመስልን።

ብናይ ናፖሊዮን ዘረባ ክጅምር።

“ ሃይማኖት ማለት ኣብ ትሕቲ ሃብታማት ዝርገጹ ዘለው ዜጋታት 'አጽቂጦም' ክጓዓዙ ንምግባር ዝተኣልመ መደንዘዚ ፈውሲ እዩ። ሃብታማት በድኻታት ንክይቕተሉ ዝካላኸል መሳርሒ እንተሃልዩ 'ሓደን-ሓደን' ሃይማኖት ጥራሕ እዩ ። (ፈረንሳይ ናፖሊዮን ቦናፓርት)”
“Religion is excellent stuff for keeping common people quiet. Religion is what keeps the poor from murdering the rich.”— ይብል Napoleon Bonaparte- ናፖሊዮን ቦናፓርት]

እዚ ብጥሪኡ ከትርጎም ከሎ ንእኒ “ቀሺ” ማርቆስ ደባስ ዝምልከት ምሳሌን መሳርሒን እዩ። ነቶም ብስርቂን ሰብ እንዳቐተሉ ሃብቲ ዘደለቡ ጸረ ህዝቢ ትግራይን ጸረ ኢትዮጵያን ጸረ ኣምሓራን ዝኾኑ ን27 ዓመት ኣብ መንግሥትነት ኮፍ ኢሎም ብወንጀል ዝጠልቀዩ መራሕቲ ወያነ ሕዝቢ ኢትዮጵያ ኣንጻርም ምስተሰኣ ናብ መቐለ ሃዲሞም ምስተሓብኡ ዝጽሕትሩዎ ዘለው ሓዊ፡ ንኩላህና ጉሁድ እዩ። ሕዝቢ ትግራይ ምእንታን ነዞም ብስሙ ዝሸቀጡ “ሰረቓቲ” ከይሳሃሎም እዞም ቀተልቲ ንበሲ (ክሪሚናልስ) ዘምሃሩዎ ፖለቲካ ትግራይ ትግርኛ ‘ሚዑጉ’ እቲ ጎንጸ ንህዝቢ ትግራይን ንሕዝቢ ኤርትራን ዘቕነዐ ወፍሪ እዩ ይብል ኣሎ “ቀሺ” ማርቆስ ደባስ። እዚ ድማ ነቶም ሰረቓቲ ኣደዳኣም እዩ።

“ቀሺ” ማርቆስ ኣብ ናይ ኣጋኣዝያን ትግራይ ትግርኛ ፖለቲካ እንዳሓብሎቐ ሕርካም ከምዝጠፍኣ ደርሆ ቅድሚ 600 ዓመት ዝነበረ ናብ እኒ ዘርኣ ያዕቆብ ዘቕነዔ ፖለቲካ ወያነ እናጸሕተረ ዝተቐብረ “ቆሻሻ” ሓመድ እንተቡኩኽ ከርሳሓኩም ይፍትን ኣሎ። እምበርከ ሓቂ ድዩ ነዚ ፖለቲካዊ መንእሰይ እዚ ኣሚኖም ብዛዕባ መጽሐፍ ቅዱስ ኮፍ ኢሎም ዝሰምዑዎ ሰባት ኣለው? ኢለ ሓቲተ።

ኣብ ዘለናዮ ሀገር ንኣብነት ሕጊ ኣሜሪካ እንታይ ይብል? ሃይማኖተኛ መራሒ ወይ ሃይማኖታዊ ጉጅለ ኣብዝኾነ ይኹን ሕዝባዊ ቤትጽሕፈት/ሥልጣን/ ወኪሉ ኣብቲ ፖለቲካዊ ሃዋሁ ብቀጥታ ይኹን ብተዘዋወሪ ደገፍ ዝህብ ፤ ዝሰብኽ ፤ ወይ ኣብቲ ፖለቲካ ኢዱ ኣእትዩ ንክሕብሉቐ ሕጊ ኣይፈቐደሉን” ይብል ብሴናተር ሊንዶን ቢ ጆንሰን ዳሓር ፕረዚዳንት ሊንዶን ቢ ጆንሰን) ብ.ኤ.አ. በ 1954 ዝተሰነደ ሕጊ።

ይኹን እምበር ዳሓር ሪፖብሊካን እንዳሓየሉ ምስመጹ ከምቲ ናፖሊይን ዝበሎ ነቲ ተራ ዜጋ ንከደንዝዝ ዝታኣልመ “ሃይማኖት” ወይድማ ናብራኡም ክጣጥሑ “ብስም እየሱስ” ወርቂ መስቀል ኣብ ኣፍልቦም ኣንጠልጢሎም “ብዓልየት ትግራይ ትግርኛ ፖለቲካ ጢን ኢሎም” ኣብ ዘይፈልጡዎ ኣብዘይምልከቶም፤ኣብዘይብጽሑም ሉኣላዊ “ካሊእ ሃገር” ኢዶም ኣኢቲዮም ዝሕብሉቐ ከም እኒ “ቀሺ!” ማርቆስ ደባስ ዝበሉ ሪፑብሊካን ኣቕሸቲ እቲ ናይ ጆንሰን ሕጊ ክጥሕስዎ ተራእዩ እዩ።

ኣብታ ዝዘርጋሓ ስብከት ኣጋኣዝያን ትግራይ ትግርኛ ምስኪናይ “ቀሺ” ማርቆስ እታ ንእስነቱ ግዲ ኣይበተኻን “ካሴት የማነ ባርያ” መቐዘሚት ምኽንያት ገይሩ ብዛዕባ “መሰል ምምራጽን ዘይምምራጽን ትምህርቲ ዲሞክራሲ” ብዳንኬራ ክሰብኽ ሰሚዑዮ። ንምኻኑ ኣቕሸቲ ብዛዕባ ዲሞክራሲ ክሰብኩ ሃይማኖቶም ይፈቅድ ድዩ? ቀሺ ማርቆስ ብዲሞክራሲ ደርፊ “የማነ ባርያ” ዝኣምን እንተዳኣ ኮይኑ ‘ፓትሪያሪክ ኤርትራ’ በብ ኣርባዕተ ዓመት ንክምረጽ ንምንታይ ዘይሰብኽ?

ዲሞክራሲ “ብዙሃን ይመውኡ” ብዝብል እምነት ዝጓዳዝ እዩ። እዚ ድማ “ብዙሓት ኣብልዕሊ ንኡሳን ዝዕምጽ ዓመጺኛ ውሳኔ እዩ። ብዙሃን ይዑዎቱ ማለት “እቲ ፖለቲከኛታት/ብሕልፊ

ኮሚኒስታት ዝጭርሑዎ ዓወት ንሓፋሽ” ዝብል ጭርሖ “አቕስቲ ኣብ ዲሞክራሲ ዘለዎም ኣራኣእያ ብሃይማኖት ፍርዲ ዘይኮነስ ብፖለቲካኛታት ዝውሰን ውሳኔ ምቕባል ማለት እዩ። እቲ ወሳኔይ “ሰብ” ከም “ሰብነቱ” ዘይኮነስ ብብዝሒ ቁጽሪ ተዓብሊሉ ኣብትሕቲ ብዙሓት ንክግዛእ/ክጽቀጥ ዝውሰን “ምድራዊ ምምሕዳር” ኣጽዲቅካ “አማሓዳሪይን ፍትሒ ዋሃባይን” ሓዲ እግዚአብሔር እምበር ደቂ ሰባት ዝገብሩዎ ፖለቲካ ኣይኮነን ዝብሉዎ መምርሒኦም ይጻረሩዎ ኣለው ማለት እዩ።

ብሓቂ “ቀሺ” ማርቆስ ደባስ እንተዳኣ ኣብ ወጻእ ኮይኑ ኣብ ውሽጢ ናይ ካልእ ሃገር ፖለቲካ ክሓብሉኹ ኮይኑ እቲ ዝነብረሉ ዘሎ ሃገር ኣውሮፓ ካብቶም ሰዓብቱ ዝረኽቦ ኮነ ካብ ዓለምለኻዊ ሃይማኖታዊ ድርጅታት ዝረኽቦ መነባብሪ ረዲኤት/እቶቱ “ፈሰስ/ታክስ” ከኸፍል ይግባእ። ምክንያቱ ቅዱሳን ኢና ዝብሉ ሰባት ንፖለቲካ ፣ ንመንግሥትን ኣብ ሓዲ ካልእ ሓገር ኣትዩ ፖለቲካ ዝሰብኸ ቀሺ/መራሒ ሃይማኖት ድልየት እንተዳኣ ሃልዩዎ ከም ማንም ሰብ እቲ ኣጽሊሉዎ ዘሎ ሃገር ክፍትሾ ይግባእ። ምክንያቱ እቲ ዝመርሑዎ ድርጅት ካብ ፖለቲካዊን ንግድን ናፃ እዩ ኢሎም እዮም ዝፍርሙን ዝጥርነፉ ዘለውን።

መንእሰይ ቀሺ ማርቆስ እታ ዘእተዋ “ቆቢዕ” ጉልባብ ገይሩ ብስም ተዋህዶ እምነት ካብታ ወያነ ዘዐንገሉዎ ናይ ህጻውንቲ ‘ፖለቲካ ኣጋኣዝያን ትግራይ ትግርኛ’ ከምዚ እንዳበለ ዘጋወሐ ስብከት ከስማዐኩም እነሆ።

“(እታ ሎሚ ኣብ ትግራይ ተወሊዓ ዘላ ሓዊ) “ትማሊ ካብዛ ናይ ዘርኣ ያዕቆብ ዝጀመረ ፣ካብ ባዓል ምኒሊኽ ዝቐጸለ እዩ። ካብ ባዓል ደርጊ ዝቐጸለ እዩ፤ ካብ ባዓል ሃይለስላሰ ዝቐጸለ እዩ።እዛ ኣብ ምድሪ ትግራይ ዘላ ኩናት ኣብ ልዕሊ ዝባን ኤርትራ ኣብ ዝባንና ከምዘላ ሕሰቡዋ፤ ናይ ትግራይ ውድቀት ናይ ኤርትራ ውድቀት እዩ።ኣብ ዝባን ተጋሩ ዝእንድ ሓዊ ኣብ ዝባን ኤርትራ ዝተኣንደ ሓዊ እዩ። ሓዲ እንተዳኣ ዘይኮይንና ድሕሪ 4 ሚኢቲ 5 ሚኢቲ ዓመት ኣይንትስእን”

ይብል ሰባኪ ኣጋኣዝያን ትግራይ ትግርኛ ቀሺ ማርቆስ ደባስ። እዛ ስብከት ኣብ ዩቱብ ዝዘርጋሐ ድምጻ ተዋህዶ ኣብ ዝብል ዩቱብ “ህጹጽ መልእኽቲ፦ ንተጋሩን ኤርትራውያንን ብቀሺ ማርቆስ ደባስ” እትብል ዝዘርጋሐ ስብከት ፖለቲካ ኣጋኣዝያን ትግራይ ትግርኛ ስምዑዋ።

ዴቪድ ኤድዲንግስ ዝባሃል “እግዚአብሔር ካብ ሃይማኖት ኣድሕነና”-ይብል። መቐስ እዛ ዘረባ እዚኣ እተገርም ዘረባ እያ። ሃይማኖት ንክብሪ ፈጣሪ ተፈጢሩ እዩ ዝባሃል። ኮይኑ ግና ሃይማኖት ካብቶም ዝኸፍኡ ፖለቲካኛታት ዝገደዱ ዓባቓት/ተካላት ስለዝፈጥር ከም እኒ ተጋዳላይ መንእሰይ ማርቆስ ዝበሉ ኣብ ሃይማኖት ኣትዮም ዘበን ፖለቲካ ትግራይ ትግርኛ ሑሩግ ኢሎም ምኒሊክን ዘበን ዘርኣ ዕቆብን ክዝትዩ ምስ እትርኢ እዩ **“ኣ እግዚአብሔር ካብ ሃይማኖት ኣድሕነና”** ክትብል ዘምኒ።

መቸም ዲፍ 'ስያ ብዓቕማ ትሑጎም እንድዩ። ማርቆስ ኣብ'ታ ዘይበላ ዓቕሚ ትምህርቱ ንጠቢብ ጠቢባን ንጉሥ ዘርአ ያዕቆብ፤ እሞ ድማ ብኣርቶዶክስ ሃይማኖት እቲ ዝላዓለ ፍልጠትን ደራሲን ዝነበረ ክዝንጥል ምፍታኑ ዘርእየካ ነገር “እቶም እንግሊዛውያን “ሊትል ሜን” ኢሎም ዝሰምዩዎም ሰባት ሓዲ ማርቆስ እዩ። “ሊትል ሜን” ማለት መንፈርፈር ዘለዎ ድንቁርና ዘጋውሑ ፤ ብጉርማጽ ሕሊና ዝሰቕዩ ሰባት ማለት እዩ። ብሓጺሩ ዓብይቲ ሊቃውንቲ ብምዝንግል እታ ዘላቶም ጉርማጽ ሕሊና “ፈላጣት” ንክባሃሉ ዝፍትንዎ ባህረ እዩ ማለት እዩ። ኣብ'ቲ ዝዘርገሑ ቪዲዮ እትዕዘቡዎውን ሙሁር ኮይንካ ንክትርአ ምፍታን ንሱ እዩ።

ኣብቲ ዝዘርገሑ ቪዲዮ ጉድ ሰሚዔ፡ ዲያቆን ክብረት ዝባሃል ኢትዮጵያዊ ሙሁር ኣሎ። ንሱ ዘበናዊ ትምህርቲ ዘለዎ፤ ብተዋህዶ ሃይማኖት ድማ ናይ ቲዎሎጂ ምሁር እዩ። ሕዚ ናይ ኣብይ ኣሕመድ መጋበሪያ እዩ። ይኹን እምበር ነቲ ኢትዮጵያዊ ባህሊ ህድያት ዘለዎ ነጻላ ተኸዲኑ ኢሉ “ናይ ሰበይቲ ነጻላ ገይሩ” ኢሉ ቦታ ንእሽተይ ሕሊናኡ ከናእሶ ክብል ሕድያት ዘለዎ ነጻላ ተኸዲኑ ክሰብኽ ዘርኢ ስእሊ ዲያቆን ክብረት ኣርእዩና።

ቀሺ ማርቆስ እታ ትምህርቲ ግዲ ውሒዳቶ እምበር ሕድያት ዘለዎ ነጻላ ኣብ ኢትዮጵያ ዝውገዝ ኮኢኑ ሰሚዕናን ርኢናን ኣይነፈልጥን። ኣብ ባተኸሰያን ሕድያት ዘለዎ ነጻላ ቀሺ ኣይከደን ዝብል ኣበየናይ መጽሐፍ ረኺቡዎ፤ ኣይፈልጥን። ንሙኻኑ ኣቕሸቲ ኤርትራ ሕድያት ዘለዎ ነጻላ ተኸዲኖም ከሸብሸቡ ርኢዩ ኣየፍልጥን ማለት ድዩ። እሞ ባህሊ መኸበሪ እየ ዘብል እንተዳኣ ኮይኑ ቀሺ ማርቆስ ንምንታይ ናይ ጻዓዱ ካምቻን ክዳንን ተኸዲኑ ይሰብኽ ኣሎ? ስለምንታይ ዳኣ ከምቶም ጥንታውያን ኣቕሸቲ ናይ ሓበሻ ጡቡቆን ስረን ኣስፍዮለይ ኢሉ ንምንታይ ዘይሰብኽ? ሃሎ?!!!!

ዋእ ወረ ገና ከዕልለኩም እየ! ማርቆስ ቀሺ እየ ኢሉ ጽልኢ ኣሰላምን ክረስትያንን ንክርኢ ዝህንጦ ተኹላ እዩ። ዲያቆን ክብረት ንመራሒ እስልምና ኢትዮጵያ ኣብ ኢዶም ደኒኑ ንዘለዎም ዕድመን፤ ንዘለዎም ሃይማኖታዊ ሥልጣንን ንዘርኣዩ ፍታውነት “ኢዱ ኣብ ልዕሊ ኢዶም ኣናባቢሩ ንኢዶም ስለዝሰዓሞም” ወዮ ቀሺ ማርቆስ ቦታ ንእስልምና ጽልኢ ዘለዎ “ኣጋኣዝያን ትግራይ ትግርኛ” ፖለቲካ ስለዝተመረዘ ንምንታይ ኢዶም ስዒሙዎም ኢሉ ከናእሰን ክረስንን ምስማዕ ካብ ሓዲ ፍቕሪ ክሰብኽ ዝግባኦ ቀሺ ዝስማዕ ኣይኮነን። ንመራሕቲ

አስላም ኮነ ክርስትያን ወይ ብዕድመ አረጋውያን ንዝኾነ አስላም አቦታት ኢዶም ወጢጥና ምስላም ባህልና እዩ።

ብሓቂ ኣብ ሙሉእ ናይ ደቂ ሰባት ታሪኽ ካብቶም ኣለው ዘእባሃሉ ኣዝዩ ዘሕን ተጓንፎ (ክስተቶቶ) “ሥነ ምግባር” በሃይማኖት ዝተጠልፈ እዩ ዝብል እምነት ኣለን” ይብል ሲ ክላርክ ዝተብሃለ ፈላጥ። እወ ሕሶትን ሰባት ምንሻውን ናይ ሃይማኖተኛ ስነ ምግባር ኣይኮነን።

ሕዚውን ክመቲ ቀደም ዝበልኩዎ ኤርትራውያን ጽልኣት አስላም ኣብ ወጻእ ሃገር ኣበርቲዶም ብግህዶ ከይተሰከፉ ጽልኢ አስላም ከጋውሑ ንሰምዖም ኣለና። ክርስትያን ኤርትራውያን ምስ ጊዜ ተዘይተለዊጥኩም ኣብ ህዝብኹም ሓዲሽ ለውጢ ክትርእዩ ኣይትኸእሉን። ሕሰቡዎም እዚ ኹሉ ሰብ ኣወዲእካ ብሕሶት ኣኹዲድካ መጨረሰኡ ኮምብሽታቶ ዲዕ ክንብል ኢና ኢልካ ፤ ተጃሒርካ ፤ ሓሲኻ ኣብ መወዳእታ ናጽነት ኢልኩም ብስምዒት ስኽራን ዓንዲርኩም መጨረሽትኡ ተጋሩን ኤርትራውያንን (ብህልፊ ሻዕብያን ወያነን) ብዝዘራኩሙዎ ትልሚ ክርዳድ ናዓና እውን ለኪምኩም ኣብ ሙሉእ ዓለም ፋሕ ኢልኩም። ካብ እታ ዝዘኣትና ኢልኩም ብሑሶት ዝወንጀልኩሙዎ ኢትዮጵያ ዝኸፍኣ ናብራ ህዝብኹም ይነብር ኣሎ። እቲ ሰብብ ድማ “ተጋሩን ኤርትራውያንን ዘይተገብረ ፍሒሶም “አምሓራ ጸረ ትግራይን ጸረ ኤርትራን” እዮም “ኢትዮጵያ ጸላኢትካ እያ” ኢሎም ዝሰዓቡዎ ፉሹል ፖለቲካ ሙኻኑ ተረድኡዎ።

እኳዳኣ መራሕቲ ተጋሩ ንስቅያት ኤርትራ ቀንዲ ተሓተትቲ እዮም። ንጀብሃ ሓሪዶም ካብ ሜዳ ኣውጺኦም ፋሕ ብትን ኣቢለሞም ኤርትራ ንኢሳያስ ኣረኪቦማ። ንሕዝቢ ኤርትራ ስቅያት “አምሓራ” ዘይኮኑስ ተሓተትቲ ተጋሩ እዮም።ተጋሩ ኣብልዕሊ ኢትዮጵያንን ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ኤርትራን ጽፈጸሙዎ ክንደይ ወንጀል ክንጽብጽብ?! ሎሚ “ኣብ ዝባን ተጋሩ ዝታኣጎደ ሓዊ ኣብ ዝባን ኤርትራ እዩ” ዝብል ካብ መልሓስ ኣቐሽቲ ምስማዕ ንኤርትራ ናብቲ ዝገደደ ዝጨነወ ፖለቲካ ምእላኽ እዩ። ትግራይ ካብናታትኩም ዝገደደ ብኩምራ ጨና በድቢዳ እያ። ንዝጨነወ ፖለቲካኹም ምጽራይ ዝኣበዩኩም መኾስተር ናብ ትግራይ ሒዝኩም ካብእትሰገሩ መጀመርታ ጓሓፍኩም ኣጽርዩ ።

“ትማሊ ካብዛ ናይ ዘርኣ ያዕቆብ ዝጀመረ ፤ካብ ባዓል ምኒሊኽ ዝቐጸለ እዩ። ካብ ባዓል ደርጊ ዝቐጸለ እዩ፤ ካብ ባዓል ሃይለስላሰ ዝቐጸለ እዩ።እዛ ኣብ ምድሪ ትግራይ ዘላ ኩናት ኣብ

ልዕሊ ዝባን ኤርትራ ኣብ ዝባንና ከምዘላ ሕሰቡዎ፤ ናይ ትግራይ ውድቀት ናይ ኤርትራ ውድቀት እዩ፡፡ኣብ ዝባን ተጋሩ ዝእነድ ሓዊ ኣብ ዝባን ኤርትራ ዝተኣነደ ሓዊ እዩ። ሓደ እንተዳኣ ዘይኮይንና ድሕሪ 4 ሚኢቲ 5 ሚኢቲ ዓመት ኣይንትስእን።” ይብል ቀሺ ትግራይ ትግርኛ ማርቆስ ደባስ።

ወየንቲ ብዛዕባ ዘርእ ያዕቆብ መጽሓፍቲ ጽሒፎም እዮም። እንተኾነ ግና እታ ሓቂ ንክትፍለጥ ኣነ ዝጻሓፍኩዎ “ደቂቀ ተወልደመድህን” ኣትብል ኣብ ሕዳር 2004 ዓ.ም (ብኣና ብግዕዝ ዘመን) ዝተሓትመት መጽሓፊይ ንክተንብቡዎ እዕድመኩም (አምሓርኛ ንምንባብ ዝተወደልኩም ሰባት እንተሃሊኹም ማለት እዩ)። ሕሶት መሪሕነት ወያነን ከም እኒ ማርቆስ ደባስ ዝበሉ ካድሬታት ኣቕሽቲ እትብድህ መጽሓፍ እያ። እዚ ብቀሺነት ተዋህዶ “ጉልባብ” “ጽልኢ ህዝቢ” ዘጋውሕ፤ ፖለቲካ ኣምሓራን ትግራይን ቅርሕንቲ ዝፈጥር ዘሎ “ፎሻላኽ ቀሺ” ከምኡ ዝበሉ እምነት ዘለዎም ተዘይኮይኖም ብሓቂ ክርስትና ተዋህዶ ኣመንቲ ተዳኣ ኮይኖም ፤ ካብቲ በተኸስያኖም ክኣልዩዎ ይግባእ። ወይ “ካድሬ ኩን” ወይ ፖለቲካ ጠጠው ኣብል ክብሉዎ ይግባእ።

ሓደ ናይ ሃይማኖት ሰባኺ እዩ ዝብል ኣብ ፖለቲካ ኢትዮጵያ/ተጋሩ ኣትዩ “ምኒሊኽ ከምዝ ገበረ ፤ ዘርእ ያዕቆብ’ ክመዚ ገበረ፤ አምሓረ ከምዚ ገበረ፤ እንዳበለ ቅርሕንቲ ዘባልሕ ቆዛማይ ቀሺ “እኳዳኣ” “ጸሎት ገይሩ ከንዲዝድቅስ “ደርፊ የማነ ባርያ” እንደሰምዎ እንዳቆዘመ ዝድቅስ ቀሺ ምርኣይ ንኤርትራዊያን ተዋህዶ ኣመንቲ መሕፈሪ እዩ።

ንሚኳኑ “ቀሺ ማርቆስ ደባስ” ሓደ ናይ ሃይማኖት መራሒ ከገብሮ ዝግባእ ሃይማኖታዊ ቃልሲ ካብ ምግባር ንድሕሪት ኢሉ “ወርቂ መስቀል ኣብ ልቡ ኣንጠልጢሉ” ኣብ ወጻእ ፖለቲካ ትግራይ ትግርኛ ንምንታይ ክግዕር መሪጹ? ንምንታይከ ከምቶም ፓትርያሪክ ኤርትራ ተዋህዶ መራሒ መስዋእቲ ንምኳን ኣብ ኤርትራ ውሽጢ ኩይንካ “ምስ ህዝብኻ ዘይትቃለስ?” ዝብል ሕቶ ሕተቱዎ? ቀሺ ዶ ካብ መስዋእቲነት ይሃድም እዩ? እቶም መራሒኡ ብድፍረት ብሃይማኖቶም እምነት ተደሪኹም ነቲ ሥርዓት በዲሆም መስዋእቲ ይኸፍሉ ኣለው። እኒ ቀሺ ማርቆስ ግና ኣብ ኣውሮፓ “ተሓቢአም” እታ ናይ ወጻእ ሃምበርገር እንዳኮሰማዕካ ወርቂ መስቀል ኣብ ኣፍ ልብኻ ኣንጠልጢልካ “ፖለቲካ ትግራይ ትግርኛ እንዳተማህለልካ ፤ እኒ ምኒሊኽ እኒ ዘርእ ያዕቆብ ከምዚ ገበሩና እንዳበሉ “አምሓራን ትግርኛን” ዝባሃል ኣብዘይፍለጠሉ ዝነበረሉ 600 ዓመት ንድሕሪት እንዳጸሕተሩ ናብራኡም ዘጣጥዑ “ብመልሓሶም ኤርትራዊያን” ብግብሪ “ኣቕሽቲ ትግራይ ትግርኛ ኢና” ዝብሉ ቀሺነቶም ክቕንጠጡ ይግባእ።

እዚአም ብማይ ጸሎት ፖለቲካ ዝተሓጸቡ፤ “ንእስነቶም ዘይወድኡ” ኣብ ቅድሚ ሃይማኖት ተሪር ሑቕ ዘይብሎም፤ ናፍቲን ኣፍቲን ለምበጥበጥ ዝበሉ “መንእሰያት ኣቕሽቲ” ንማሕበረሰላም ጠንቂ እዮም።

እቲ ጸገም፤ ነዚኡም ዝኣሊ ዝተጠርነፈ ሃይማኖታዊ ድርጅት (ኢንሰትቱሽን) መራሒ ስለዘየለ፤ “ኣብ ሃዋሁ ፖለቲካ ዝበባዩ” ስለዝኾኑ ቀሺነቶም ረሲዖም ከም ዘንቀደሎም ኣብ ፖለቲካ ዝውረሙ “ንእስነቶም ዘይወድኡ” መንእሰያት ኣቕሸቲ ስለዝኾኑ ነዚ ድማ “ያእ!” ዝብሎም መራሒ ስለዘየለ፤ “ውዲሉ ሓዲሩ” ብዝጽሕትሩዎ ፖለቲካዊ መርገጽ እቶም “ምእመናን” (ሰዓብቶም) ኣብ ክልተን ሰለስተን ተማቓቂሎም ፋሕ ከምዝብሉ ንብዙሕ ጊዜ ኣብ ካልኣት ሰዓብቲ ዝራኣናዮ ክስተት እዩ። ንሃይማኖት ምፍራስ ቀንዲ ሰብብ ፖለቲካኛታት ኣቕሸቲ ምስዝህልዉ እዩ። ንከም እኒ ማርቆስ ደባስ ዝበሉ መስቀል ሒዞም ኣፎም ቃል ሰላምን ቃል ፈጣሪ ዘይኮንስ ቃል ፖለቲካ ዝሰብኩ ኣብ ናይ ካልእ ሃገር ፖለቲካ ዝሕብሉቑ “ተኃሉ ኣቕሸቲ” ሓገዝ ካብ ምሃብ ወይ ካብ በተኸሰያንኩም ክትኣልዩዎም ይግባእ።

የቐንየለይ

ጌታቸው ረዳ (Ethiopian Semay)